

75 δις € ΕΧΑΣΑΝ ΟΙ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ ΑΠΟ ΤΟΝ ΝΟΜΟ
ΚΑΤΡΟΥΓΚΑΛΟΥ 4387/2016, ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2016-2022

Οι 29 περικοπές κατ'άρθρο

Ο ασφαλιστικός νόμος 4387/2016 («νόμος Κατρούγκαλου», ΦΕΚ Α' 85), ο πιο σημαντικός μνημονιακός νόμος της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ του κ.Αλέξη Τσίπρα, δεν έχει προηγούμενο στην Ασφαλιστική Νομοθεσία της Ευρώπης, αλλά και του πλανήτη ολόκληρου.

Δεν είναι απλά ένας ασφαλιστικός νόμος που έφερε ορισμένες αλλαγές σε ένα εθνικό σύστημα συντάξεων. Είναι ένας νόμος-«δόγμα» αφού εισήγαγε τους δικούς του νέους ορισμούς και κανόνες ανατρέποντας τα πάντα στην εκατόχρονη ιστορία του Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης (ΣΚΑ) στην Ελλάδα.

Ο νόμος Τσίπρα-Κατρούγκαλου ιδεολογικά (δογματικά) είναι το ασφαλιστικό «μανιφέστο» της πιο ακραίας θεωρίας του νεοφιλελευθερισμού στον τομέα της Κοινωνικής Ασφάλισης. Έχει συμπυκνώσει τα πιο αντικοινωνικά και απάνθρωπα στοιχεία που έχουν ποτέ υπάρξει στον χώρο των συντάξεων.

Δεν είναι όμως μόνο το ακραίο αντικοινωνικό του δόγμα, η ιδεολογία του, η αντικοινωνικότητα και η θεσμική του βαρβαρότητα.

Είναι και ο κοινωνικός δαρβινισμός που τον εμπνέει και τον διαπερνά στο σύνολό του. Είναι ένας νόμος-μηχανή παραγωγής φτωχών, ένας μηχανισμός που –αν δεν καταργηθεί, θα αποτελεί για δεκαετίες τη «φτωχομηχανή» της χώρας. Θα λεηλατεί σε μόνιμη βάση τους συνταξιούχους και τις οικογένειές τους, θα αφαιμάζει τους ενεργούς ασφαλισμένους και θα τους φτωχοποιεί κλέβοντας τον μόχθο και τα πενιχρά τους εισοδήματα.

Ο νόμος Τσίπρα-Κατρούγκαλου είναι όχημα μεταφοράς πλούτου, ένας εισπρακτικός, «φορομπτηχτικός» μηχανισμός μεταφοράς πλούτου από τους συνταξιούχους-ασφαλισμένους στο κράτος και τους δανειστές.

Για να κατανοήσουν οι Έλληνες και οι Ελληνίδες την πρωτοφανή αγριότητά του απέναντι στους συνταξιούχους και τους ασφαλισμένους που δεν έχει προηγούμενο στην ιστορία της Ευρώπης, μελετήσαμε και παραθέτουμε, με επιστημονικά πάντα κριτήρια, τις διατάξεις κατ'άρθρο αναφέροντας το είδος κάθε περικοπής και το κόστος για τους συνταξιούχους.

Καταλήξαμε λοιπόν ότι, κατά την περίοδο 2016-2022, την επταετία δηλαδή ισχύος του νόμου Κατρούγκαλου 4387/2016, οι πραγματικές απώλειες για τους συνταξιούχους ανέρχονται στο ιλιγγιώδες ποσό των 75 δις €!!

Ειδικότερα ο νόμος Κατρούγκαλου προέβη στις παρακάτω παρεμβάσεις:

I. Νομιμοποίηση περικοπών ύψους 40 δις € α' και β' Μνημονίου (άρθρο 14 παρ.2α)

Νομιμοποίησε τις 18 περικοπές κύριων, επικουρικών συντάξεων και εφάπαξ του α' και β' Μνημονίου (ν. 3845/2010 και 4046/2012) και των εφαρμοστικών τους νόμων.

Η πιο «βρώμικη» αυτή διάταξη του άρθρου 14 του νόμου Κατρούγκαλου, που ουσιαστικά νομιμοποίησε όλες τις περικοπές των δύο πρώτων Μνημονίων και των εφαρμοστικών τους νόμων, στοίχισε 40-50 δις € στους συνταξιούχους και ασφαλισμένους και έχει την εξής διατύπωση: *«2.α.Μέχρι την 31.12.2018, οι συντάξεις της προηγούμενης παραγράφου συνεχίζουν να καταβάλλονται στο ύψος που είχαν διαμορφωθεί (σ.σ. με όλες τις περικοπές) κατά την 31.12.2014, σύμφωνα με τις τότε ισχύουσες διατάξεις.»!!*

Σε αυτή τη διάταξη-«πλυντήριο» στηρίχθηκε άλλωστε και η Ολομέλεια του Συμβουλίου Επικρατείας, όταν με αποφάσεις της (κυρίως τις υπ'αριθ. 1890-1891/2019) έκρινε συνταγματικές τις περικοπές των συντάξεων των δύο προηγούμενων Μνημονίων ανατρέποντας τις προηγούμενες δικές της με αριθ. 2287-2288/2015, με τις οποίες είχαν κριθεί αντισυνταγματικές!! Η ανατροπή αυτή δεν έχει προηγούμενο στα παγκόσμια δικαστικά χρονικά!

Τις περικοπές αυτές των συντάξεων ύψους 40-50 δις € των δύο πρώτων Μνημονίων, που νομιμοποίησε ο νόμος Κατρούγκαλου, τις χρεώνονται οπωσδήποτε οι κυβερνήσεις προ του 2015 που τις ψήφισαν και εν μέρει τις εφήρμοσαν.

II. Οι 29 περικοπές των συντάξεων του ν. 4387/2016 κατ'άρθρο-Συνολικές απώλειες 75 δις € (2016-2022)

1. Κατάργηση του ΕΚΑΣ (άρθρο 92 παρ.4)-Απώλειες 2,5 δις €

Κατήργησε από 1-1-2020 το Επίδομα Κοινωνικής Αλληλεγγύης Συνταξιούχων (ΕΚΑΣ) για όλους τους «παλαιούς» δικαιούχους, αλλά και για τους νέους που παράγονται μαζικά στο νέο αντικοινωνικό και αντιασφαλιστικό τοπίο που δημιούργησε ο νόμος Κατρούγκαλου.

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 92 (παρ.4) του νόμου Κατρούγκαλου: *«Από 1.1.2017 και μέχρι 31.12.2019 και σε ετήσια βάση τα ποσά που αναφέρονται στα εισοδηματικά κριτήρια της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού, καθώς και τα ποσά του επιδόματος που αναφέρονται στην παράγραφο 2, αναπροσαρμόζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, προκειμένου τα ως άνω κριτήρια να βαίνουν κάθε έτος μειούμενα, με σκοπό αντίστοιχη ετήσια εμπροσθοβαρή μείωση της δαπάνης της παροχής μέχρι την ολοκληρωτική κατάργηση αυτής. Από 1.1.2020 η παροχή αυτή καταργείται.»*

Αρχικά το ΕΚΑΣ θεσπίστηκε με τον ν. 2334/1996 (ΦΕΚ Α' 188). Είναι γνωστό ότι η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ, ήδη από τη συμφωνία της 12ης Ιουλίου 2015, είχε δεσμευτεί για την περικοπή του και την εξοικονόμηση 2,5 δις € (συνολικά) έως το τέλος του 2019, από τη συγκεκριμένη μη ανταποδοτική προνοιακή παροχή, όπως υποστήριζαν οι δανειστές και οι ηγεσίες των μνημονιακών κομμάτων στην πατρίδα μας.

Ακολούθως, με το γ' Μνημόνιο (ν. 4336/2015 σελ. 1021) αποφασίστηκε η οριστική κατάργηση του ΕΚΑΣ από 1-1-2020, με συνέπεια η απώλεια για τους συνταξιούχους, για το χρονικό διάστημα 2016-2019, να ανέλθει στα 2,5 δις €, σύμφωνα με τη σχετική Έκθεση του ΓΛΚ!

2. Επιβολή εισφοράς 6% σε κύριες ΚΑΙ επικουρικές συντάξεις (άρθρο 44)-Απώλειες 25 δις € και πλέον

Επέβαλε ισόβιο φόρο-«χαράτσι» σε όλες ανεξαιρέτως τις καταβαλλόμενες συντάξεις. Ειδικότερα, πλην τού ότι αύξησε από 4% σε 6% την εισφορά υπέρ υγείας σε όλες τις κύριες συντάξεις, επέβαλε πρόσθετη νέα εισφορά ύψους 6% υπέρ υγείας και σε όλες τις επικουρικές!

Η γενίκευση αυτής της εισφοράς υπέρ ασθενείας (ΕΟΠΥΥ) σε όλους τους συνταξιούχους και σε όλες τις συντάξεις αποτελεί στην ουσία οριζόντια και αδικαιολόγητη περικοπή τους (αφού καθ'όλο τον εργασιακό τους βίο πλήρωναν αντίστοιχη εισφορά) και αξίζει να αναφερθούμε περισσότερο:

Ειδικότερα θεσπίστηκε σε μόνιμη βάση:

i) η αύξηση κατά 2% (από 4% σε 6%) της εισφοράς υπέρ υγείας (ΕΟΠΥΥ) σε 2.800.000 περίπου κύριες συντάξεις (καταβαλλόμενες και εκκρεμούσες),

ii) η καταβολή, για πρώτη φορά από 1-7-2015, εισφοράς ύψους 6% υπέρ υγείας (ν. 4387/2016, άρθρο 44) από 1.300.000 επικουρικές συντάξεις (καταβαλλόμενες και εκκρεμούσες),

iii) η επιβολή διπλής εισφοράς σε 1.300.000 συνταξιούχους που λαμβάνουν κύρια και επικουρική σύνταξη,

iv) η επιβολή εισφοράς ύψους 6% στο άθροισμα των καταβαλλόμενων συντάξεων, σε περίπτωση συρροής περισσότερων της μίας κύριων συντάξεων στο ίδιο πρόσωπο, και

v) η επιβολή για πρώτη φορά πολλαπλής εισφοράς υπέρ υγείας σε όσους λαμβάνουν ταυτόχρονα σύνταξη (ή συντάξεις) και έχουν εισόδημα από μισθωτή εργασία. Στην περίπτωση αυτή καταβάλλεται το προβλεπόμενο ποσοστό εισφοράς υπέρ υγειονομικής περίθαλψης επί της συντάξεως που λαμβάνουν, καθώς και επί των πάσης φύσεως αποδοχών ή επί του μηνιαίου εισοδήματός τους (άρθρο 44, παρ. Α, ν. 4387/2016).

Από το «χαράτσι» που γενίκευσε ο ν. 4387/2016, σε όλες τις κύριες και επικουρικές συντάξεις, κατά την περίοδο 2016-2021 οι συνταξιούχοι και ασφαλισμένοι έχουν καταβάλλει πάνω από 30 δις € υπέρ ΕΟΠΥΥ.

Αποκαλυπτικά είναι και τα όσα περιλαμβάνονται στις Εισηγητικές Εκθέσεις των κρατικών προϋπολογισμών για τα έτη 2016-2022, όπου φαίνεται αδιαμφισβήτητα ότι η επιβολή της μηνιαίας εισφοράς 6% σε 5 εκατ. συνταξιοδοτικές παροχές κόστισε στους συνταξιούχους, κατά την περίοδο 2016-2022, περίπου 30 δις €. Το ποσό αυτό αποτελεί το 90% και πλέον των ετήσιων εσόδων του ΕΟΠΥΥ, σύμφωνα με την από 6-8-2022 ανάλυση και τους σχετικούς πίνακες της ΕΝΥΠΕΚΚ (Εφημερίδα Συνταξιούχων «60+», φύλλο 30).

3.Νομιμοποίηση της Εισφοράς Αλληλεγγύης Συνταξιούχων (ΕΑΣ) που πληρώνουν οι συνταξιούχοι πάνω από κάποιο ύψος σύνταξης (άρθρο 14)-Απώλειες 3 δις €

Ειδικότερα ο νόμος Κατρούγκαλου νομιμοποίησε και διατήρησε την παρακράτηση της ΕΑΣ στις κύριες συντάξεις των συνταξιούχων του Δημοσίου, ΝΑΤ και των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης αρμοδιότητας Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και την όρισε στα παρακάτω ποσοστά:

- α. Για συντάξεις από 1.400,01 € έως 1.700,00 €, ποσοστό 3%.
- β. Για συντάξεις από 1.700,01 € έως 2.000,00 €, ποσοστό 6%.
- γ. Για συντάξεις από 2.000,01 € έως 2.300,00 €, ποσοστό 7%.
- δ. Για συντάξεις από 2.300,01 € έως 2.600,00 €, ποσοστό 9%.
- ε. Για συντάξεις από 2.600,01 € έως 2.900,00 €, ποσοστό 10%.
- στ. Για συντάξεις από 2.900,01 € έως 3.200,00 €, ποσοστό 12%.
- ζ. Για συντάξεις από 3.200,01 € έως 3.500,00 €, ποσοστό 13%.
- η. Για συντάξεις από 3.500,01 € και άνω, ποσοστό 14% (παρ. 2, όπως τα ποσοστά αναπροσαρμόστηκαν με το άρθρο 44 του ν. 3986/2011).

Εξάλλου διατήρησε την ΕΑΣ και στις επικουρικές συντάξεις, αρμοδιότητας όλων των Υπουργείων, καθώς και των ΝΠΙΔ που χορηγούν επικουρικές συντάξεις και την όρισε στα παρακάτω ποσοστά:

- i. Για συντάξεις από 300,01 € έως 350,00 €, ποσοστό 3%
- ii. Για συντάξεις από 350,01 € έως 400,00 €, ποσοστό 4%
- iii. Για συντάξεις από 400,01 € έως 450,00 €, ποσοστό 5%
- iv. Για συντάξεις από 450,01 € έως 500,00 €, ποσοστό 6%
- v. Για συντάξεις από 500,01 € έως 550,00 €, ποσοστό 7%
- vi. Για συντάξεις από 550,01 € έως 600,00 €, ποσοστό 8%
- vii. Για συντάξεις από 600,01 € έως 650,00 €, ποσοστό 9%
- viii. Για συντάξεις από 650,01 € και άνω, ποσοστό 10%.

Σύμφωνα με τους υπολογισμούς της ΕΝΥΠΕΚΚ, οι συνολικές απώλειες από το 2016 μέχρι και σήμερα (εξαιρουμένων των ετών 2017-2018 που η ΕΑΣ είχε κριθεί αντισυνταγματική με την υπ' αριθ. 1477/2021 απόφαση του Ελεγκτικού Συνεδρίου και μόνο για δημοσίους υπαλλήλους και ενστόλους) από τις περικοπές υπέρ ΕΑΣ των κύριων και επικουρικών συντάξεων -όπου υπερέβαιναν οι μεν

κύριες τα 1.400 € μεικτά, οι δε επικουρικές τα 300 € μεικτά-, ξεπερνούν τα 3 δις €. Ο μέσος όρος των περικοπών για κάθε συνταξιούχο ή τους κληρονόμους του ανέρχεται στο ποσό των 20.000 €.

Οι συνολικές απώλειες των συνταξιούχων, κατά την επταετία 2016-2022, είναι 3 δις €!

4.Περικοπή των συντάξεων ύψους 1.300 € μικτά και άνω (άρθρο 96 παρ.4)-Απώλειες 5 δις €

Επέβαλε μεγάλες περικοπές στις κύριες συντάξεις που, μαζί με τις επικουρικές, ξεπερνούσαν το ποσό των 1.300 € μικτά. Συγκεκριμένα η παρ.4 του άρθρου 96 του ν. 4387/2016 ορίζει ότι: *«Οι ήδη καταβαλλόμενες κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου επικουρικές συντάξεις αναπροσαρμόζονται με εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου, εφόσον το άθροισμα κύριας και επικουρικής σύνταξης του δικαιούχου υπερβαίνει το ποσό των χιλίων τριακοσίων (1300) ευρώ.»*.

Από τη διάταξη αυτή, οι συνταξιούχοι έχασαν 5 δις €!

5.Νομιμοποίηση-επανακατάργηση της 13ης και της 14ης σύνταξης (άρθρο 14 παρ.2α)-Απώλειες 10 δις € για την περίοδο 2016-2022

Με το άρθρο 14, ο ν. 4387/2016 νομιμοποίησε την οριστική κατάργηση της 13ης και 14ης σύνταξης (Δώρα Χριστουγέννων και Πάσχα) του α' και του β' Μνημονίου. Η κατάργηση των Δώρων στις κύριες και επικουρικές συντάξεις είναι η σημαντικότερη σε ύψος ποσού περικοπή (μετά την επιβολή εισφοράς 6% υπέρ ΕΟΠΥΥ σε 5.000.000 συντάξεις), που έχει γίνει ποτέ στο εισόδημα των συνταξιούχων.

Κατά την περίοδο 2010-2022 οι συνταξιούχοι έχασαν δύο (2) συντάξεις για κάθε έτος (εκτός από τα έτη 2010 και 2011, που εισέπραξαν μόνο μέρος των Δώρων). Κατά την περίοδο 2016-2022, που ισχύει ο νόμος Κατρούγκαλου, που επαναθέσπισε την κατάργηση των τριών Δώρων, κάθε συνταξιούχος έχασε (2 συντάξεις X 7 έτη=) 14 συντάξεις και συνολικά πάνω από 10 δις € μόνο από αυτή την αιτία!!

Η 13^η σύνταξη-«παρωδία» που χορήγησε η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ πριν τις εθνικές εκλογές του 2019 με το άρθρο 120 του ν. 4611/2019 (ΦΕΚ Α' 73), ήταν

συνολικού κόστους 830 εκατ. €, αφού μόνο οι συνταξιούχοι με ποσό σύνταξης έως 500 € έλαβαν το 100% της 13^{ης} σύνταξης, ενώ οι λοιποί έλαβαν το 70%, το 50% και το 30% αντίστοιχα.

6.Μείωση «παλαιών» συντάξεων μέσω της «προσωπικής διαφοράς» (άρθρα 14 και 33)-Απώλειες 2,5 δις €

Ο ν. 4387/2016 νομοθέτησε για όλους τους «παλαιούς» συνταξιούχους τον θεσμό της «προσωπικής διαφοράς», έναν δηλαδή μηχανισμό μείωσης των «παλαιών» συντάξεων (προ 13-5-2016) μέσω της διαδικασίας του επανυπολογισμού-αναπροσαρμογής των ήδη καταβαλλομένων ή καταβλητέων συντάξεων στις 13-5-2016, με βάση τα νέα μικρότερα ποσοστά αναπλήρωσης που ο ίδιος ο ν. 4387/2016 θέσπισε!!

Ήδη οι συνταξιούχοι με προσωπική διαφορά δεν έλαβαν τις αυξήσεις από τις αποφάσεις του Συμβουλίου Επικρατείας των ετών 2019-2020. 931.000 συνταξιούχοι δεν θα λάβουν ούτε την αύξηση ύψους 7,5% από 1-1-2023 αφού αυτή θα αντισταθμιστεί με την προσωπική διαφορά. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα να μηδενιστεί η προσωπική διαφορά σε ορισμένες συντάξεις, αλλά στις περισσότερες αυτή θα μειωθεί.

Το κόστος αυτής της παρέμβασης για τους συνταξιούχους άγγιξε τα 2,5 δις €!!

7.Κατάργηση των κοινωνικών πόρων υπέρ των Ασφαλιστικών Ταμείων (άρθρο 14)-Απώλειες 7 δις €

Με το άρθρο 14 ο ν. 4387/2016 νομιμοποίησε την κατάργηση των κοινωνικών πόρων υπέρ των Ασφαλιστικών Ταμείων που είχε αρχικά θεσπίσει ο ν. 4254/2014 (ΥΠΟΠΑΡ. ΙΑ.3 παρ.1α, ΦΕΚ Α' 85).

Κοινωνικοί πόροι χαρακτηρίστηκαν μεταπολεμικά στα Συστήματα Κοινωνικής Ασφάλισης, στην Ευρώπη και την Ελλάδα, ορισμένες ειδικές εισφορές υπέρ Ασφαλιστικών Οργανισμών (κυρίως των Ταμείων Επικουρικής Ασφάλισης) από τρίτους, καταναλωτές προϊόντων ή χρήστες υπηρεσιών, δηλαδή όχι από τους ίδιους τους ασφαλισμένους-μέλη των συγκεκριμένων Ταμείων. Στην ουσία οι κοινωνικοί πόροι αποτέλεσαν βασικό πυλώνα-μηχανισμό χρηματοδότησης

ορισμένων Ασφαλιστικών Ταμείων και γενικά της Κοινωνικής Ασφάλισης μαζί με τις εισφορές εργαζομένων-εργοδοτών και την κρατική επιχορήγηση.

Το μεγαλύτερο τμήμα των κοινωνικών πόρων, που πρωτοθεσπίστηκαν τη δεκαετία του 1970 με ορισμένες παλιότερες εξαιρέσεις, κατευθύνθηκε στον ΟΓΑ, στο ΙΚΑ, στο ΕΤΑΑ, στον ΟΑΕΕ κ.ά. Τα μεγαλύτερα έσοδα στο διάστημα λειτουργίας του θεσμού είχε ο ΟΓΑ. Ο κύριος όγκος προήλθε από εισπράξεις επί του φόρου εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων, καθώς και από ειδική εισφορά σε είδη καθημερινής ανάγκης ή πολυτελείας. Πολλά Ταμεία διατήρησαν μέχρι την κατάργησή τους ένα ανεκτό ύψος συντάξεων μόνον από τους κοινωνικούς πόρους!

Από 1-1-2015 (που ίσχυσε η κατάργηση και ολοκληρώθηκε με τον ν. 4387/2016) μέχρι και σήμερα, οι απώλειες για τα Ασφαλιστικά Ταμεία ανήλθαν στο 1 δις € κατ'έτος και συνολικά στα 7 δις €.

8.Αύξηση του κόστους για την αναγνώριση πλασματικών χρόνων για θεμελίωση-προσαύξηση σύνταξης (άρθρα 15 και 34)-Απώλειες 3 δις €

Σύμφωνα με τη διάταξη της παρ.1β του άρθρου 15 του ν. 4387/2016, η εισφορά (20%) για αναγνώριση πλασματικού χρόνου «υπολογίζεται επί των συντάξιμων αποδοχών του ασφαλισμένου κατά το μήνα υποβολής της αίτησης εξαγοράς και, εφόσον έχει διακοπεί η απασχόληση, επί των αποδοχών του τελευταίου μήνα απασχόλησης αναπροσαρμοσμένων κατά την ετήσια μεταβολή μισθών, όπως προκύπτει από τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής. Το συνολικό ποσό της κατά τα ανωτέρω εξαγοράς καταβάλλεται σε τόσες μηνιαίες δόσεις, όσοι είναι οι μήνες που αναγνωρίζονται. Το ποσό αυτό μπορεί να καταβληθεί εφάπαξ, οπότε παρέχεται έκπτωση 15%.».

Οι απώλειες από τη διάταξη αυτή ανήλθε στα 3 δις €, κατά την περίοδο 2016-2022!

9.Αναστολή αύξησης των συντάξεων μέχρι 31-12-2022 (άρθρο 14 παρ.3α)-Απώλειες 2,5 δις €

Ο νόμος Κατρούγκαλου απαγόρευσε κάθε αύξηση στις συντάξεις μέχρι 31-12-2021, νομιμοποιώντας τις διατάξεις του ν. 4336/2015 (άρθρο 2 περ.3). Το «πάγωμα» στις αυξήσεις των συντάξεων, που επέβαλε ο ν. 4387/2016,

παρατάθηκε αργότερα με τους ν. 4472/2017 (άρθρο 1 παρ.4α) και 4475/2017 (άρθρο 3) μέχρι 31-12-2022.

Το κόστος από την αναστολή της αύξησης των συντάξεων ανήλθε, κατά την περίοδο 2016-2022, στα 2,5 δις €, σύμφωνα με τις υπ'αριθ. 112/24/17 και 128/12/2017 Εκθέσεις του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους!

10.Μείωση της κατώτατης σύνταξης από 486 € σε 392 € και μετά σε 384 € (άρθρο 14)-Απώλεια 2 δις €

Ο ν. 4387/2016 νομιμοποίησε τη μείωση της κατώτατης κύριας σύνταξης από 486 € σε 392 αρχικά και μετά σε 384 € και 346 €, για 15 και 20 έτη ασφάλισης αντίστοιχα (σχετική η εγκύκλιος Χαϊκάλη με αριθ. πρωτ. Φ.80000/οικ.36954/1255/14-8-2015).

Η μείωση της κατώτατης κύριας σύνταξης από 486 € σε 392 €, που αφορά όλους όσοι συνταξιοδοτήθηκαν και συνταξιοδοτούνται από 1-1-2015 μέχρι 12-5-2016 (ημερομηνία ισχύος του νόμου Κατρούγκαλου), εφαρμόστηκε σε όλους τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης.

Η ανωτέρω δραστική μείωση της κατώτατης κύριας σύνταξης κατά 100 € δημιούργησε το έδαφος για τη θέσπιση της εθνικής σύνταξης κατά τις επιταγές του γ' Μνημονίου και τη διάκρισή της σε αυτούς που λαμβάνουν 346 € με 15 έτη ασφάλισης (4.500 HE) και σε αυτούς που λαμβάνουν 384 € με 20 έτη ασφάλισης (6.000 HE), σύμφωνα και με τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 7 (παρ. 6) του ν. 4387/2016, στο οποίο αναφέρεται επί λέξει ότι: *«Για την πρώτη εφαρμογή του νόμου αυτού η εθνική σύνταξη ορίζεται σε τριακόσια ογδόντα τέσσερα (384) ευρώ μηνιαίως και καταβάλλεται ακέραια εφόσον έχουν συμπληρωθεί τουλάχιστον 20 έτη ασφάλισης. Το ποσό της εθνικής σύνταξης βαίνει μειούμενο κατά 2% για κάθε έτος ασφάλισης που υπολείπεται των 20 ετών, εφόσον έχουν συμπληρωθεί τουλάχιστον 15 έτη ασφάλισης. Η εθνική σύνταξη αναπροσαρμόζεται, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 3 του άρθρου 14 του παρόντος.»*.

Το κόστος αυτής της παρέμβαση ανέρχεται σε 2 δις €!

11.Χορήγηση ΜΙΑΣ μόνο εθνικής σύνταξης σε δικαιούχους περισσότερων κύριων συντάξεων (άρθρο 7 παρ.5)-Απώλειες 2 δις €

Επέβαλε τη χορήγηση ΜΙΑΣ ΜΟΝΟ εθνικής σύνταξης, στην περίπτωση που ο συνταξιούχος δικαιούται περισσότερες τής μίας κύριες συντάξεις.

Ειδικότερα σύμφωνα με την παρ.5 του άρθρου 7 του ν. 4387/2016: «Σε περίπτωση σώρευσης συντάξεων χορηγείται μία εθνική σύνταξη. Στην περίπτωση συνταξιούχου ή δικαιούχου μιας πλήρους και μιας μειωμένης κύριας σύνταξης, το ποσό της χορηγούμενης εθνικής σύνταξης είναι πλήρες. Σε περίπτωση συνταξιούχου ή δικαιούχου δύο μειωμένων κύριων συντάξεων, καταβάλλεται το ποσοστό της εθνικής σύνταξης που αντιστοιχεί σε καθεμία από αυτές, εφόσον το άθροισμά τους είναι μικρότερο ή ίσο με το πλήρες ποσό της εθνικής σύνταξης.».

Το κόστος αυτού του μέτρου, κατά την περίοδο 2016-2022, ανήλθε στα 2 δις €!

12.Μείωση της εθνικής σύνταξης των ΑμΕΑ συνταξιούχων ανάλογα με το ποσοστό αναπηρίας (άρθρο 7 παρ.4)-Απώλειες 500 εκατ. €

Θέσπισε έναν ιδιότυπο διωγμό κατά των ΑμΕΑ συνταξιούχων με αναπηρικές συντάξεις σε τέσσερις (4) κλίμακες (384, 288, 192 και 153 €) ανάλογα με το ποσοστό αναπηρίας (80% και άνω, 67%-79,99%, 50%-66,99%, μέχρι 49,99%, αντιστοίχως)!

Ειδικότερα η παρ.4 του άρθρου 7 ορίζει ότι: «4. Στους συνταξιούχους που λαμβάνουν μειωμένη σύνταξη λόγω ανικανότητας με ποσοστό ανικανότητας από 67% έως και 79,99% χορηγείται το 75% της εθνικής σύνταξης και με ποσοστό ανικανότητας από 50% έως και 66,99% χορηγείται το 50% αυτής. Στους συνταξιούχους που λαμβάνουν μειωμένη σύνταξη λόγω ανικανότητας με ποσοστό ανικανότητας έως 49,99% χορηγείται το 40% της εθνικής σύνταξης. Στους συνταξιούχους με ποσοστό ανικανότητας 80% και άνω, χορηγείται το πλήρες ποσό της εθνικής σύνταξης.».

Το κόστος αυτού τού αντικοινωνικού μέτρου σε βάρος των ΑμΕΑ συνταξιούχων, καθ'όλη την περίοδο 2016-2022, ξεπέρασε τα 500 εκατ. €!

13.Μείωση ποσοστών αναπλήρωσης που οδηγούν σε μικρότερες συντάξεις (άρθρου 8)-Απώλειες 1 δις €

Με το άρθρο 8 ορίστηκαν μειωμένα ποσοστά αναπλήρωσης για το ανταποδοτικό μέρος της σύνταξης, σύμφωνα με τον εκεί πίνακα (σελ. 2191 ΦΕΚ).

Ορίστηκαν εννέα (9) ποσοστά αναπλήρωσης, κλιμακωτά ανά διάρκεια ετών, που οδηγούν σε χαμηλότερες συντάξεις. Η διάταξη αυτή και τα ποσοστά αναπλήρωσης ακυρώθηκαν με την υπ' αριθ. 1439/2020 της Ολομέλειας του ΣΤΕ, αλλά επανασχεδιάστηκαν με τον 4670/2020 (ΦΕΚ Α' 43).

Το κόστος από τη μείωση αυτή ανήλθε, κατά την περίοδο 2016-2020 (οπότε και ανασχεδιάστηκαν με τον ν. 4670/2020), στο 1 δις €!

14.Μειωμένη εθνική σύνταξη για αγρότες μέχρι το 2030 και απαγόρευση αύξησής της (άρθρο 99 παρ.1γ)-Απώλειες 500 εκατ. €

Ο νόμος Κατρούγκαλου θέσπισε μειωμένη εθνική σύνταξη στους αγρότες και αγρότισσες και απαγόρευσε την αύξηση των συντάξεών τους μέχρι το 2030!

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 99 παρ.1 «γ. Όσοι συνταξιοδοτούνται από 1.1.2031 και εφεξής λαμβάνουν ολόκληρο το ποσό της εθνικής και της ανταποδοτικής σύνταξης, κατά τα προβλεπόμενα στα άρθρα 7 και 28.».

Οι απώλειες για τους αγρότες, κατά την περίοδο 2016-2022, είναι 500 εκατ. €!!

15.Θέσπιση της 20ετούς παραγραφής (αντί 10ετούς) των οφειλών στα Ασφαλιστικά Ταμεία (άρθρο 95 παρ.1)-Απώλειες 1 δις €

Ειδικότερα ορίστηκε ότι: «Από την έναρξη ισχύος του παρόντος, οι απαιτήσεις των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης που εντάσσονται στον Ε.Φ.Κ.Α. από μη καταβληθείσες ασφαλιστικές εισφορές υπόκεινται σε εικοσαετή παραγραφή, που αρχίζει από την πρώτη μέρα του επόμενου έτους εντός του οποίου παρασχέθηκε η ασφαλιστέα εργασία ή υπηρεσία.». Η διάταξη αυτή κρίθηκε αντισυνταγματική με την υπ' αριθ. 1833/2021 απόφαση ΟΛΣΤΕ.

Το κόστος από αυτή τη διάταξη, κατά την περίοδο 2016-2022, ξεπέρασε το 1 δις €!

16.Αύξηση του θεμελιωτικού χρόνου για πλήρη εθνική σύνταξη από 15 σε 20 έτη ασφάλισης (άρθρο 7 παρ. 6 και άρθρο 14 παρ.2α)-Απώλειες 1 δις €

Αύξησε τον θεμελιωτικό χρόνο για πλήρη εθνική σύνταξη από 15 έτη ασφάλισης (4.500 ΗΑ) σε 20 (6.000 ΗΑ). Έτσι, τα 384 € της εθνικής σύνταξης λαμβάνουν σήμερα ΜΟΝΟ όσοι έχουν 20 χρόνια ασφάλισης.

Ειδικότερα, σύμφωνα με την παρ.6 του άρθρου 7 του ν.4387/2016: «6.Για την πρώτη εφαρμογή του νόμου αυτού η εθνική σύνταξη ορίζεται σε τριακόσια ογδόντα τέσσερα (384) ευρώ μηνιαίως και καταβάλλεται ακέραια εφόσον έχουν συμπληρωθεί τουλάχιστον 20 έτη ασφάλισης. Το ποσό της εθνικής σύνταξης βαίνει μειούμενο κατά 2% για κάθε έτος ασφάλισης που υπολείπεται των 20 ετών, εφόσον έχουν συμπληρωθεί τουλάχιστον 15 έτη ασφάλισης. Η εθνική σύνταξη αναπροσαρμόζεται, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 3 του άρθρου 14 του παρόντος.».

Το κόστος αυτού του μέτρου αγγίζει το 1 δις €! Σε συνδυασμό όμως με τη μείωση της κατώτατης κύριας σύνταξης από 486 € σε 384 € (μείωση 102 €), το συνολικό κόστος είναι πολλαπλάσιο, κυρίως για τους χαμηλοσυνταξιούχους.

17.Επέβαλε εξοντωτικές ασφαλιστικές εισφορές στους αυτοαπασχολούμενους, επιστήμονες και αγρότες, με βάση μάλιστα το τεκμαρτό τους εισόδημα (άρθρο 39 παρ.1α)-Απώλειες 1 δις €

Ειδικότερα, το άρθρο 39 του ν. 4387/2016 ορίζει ότι: «1.α. Από 1.1.2017, το ποσοστό της μηνιαίας ασφαλιστικής εισφοράς για τον κλάδο κύριας σύνταξης, που καταβάλλουν τα πρόσωπα, παλαιοί και νέοι ασφαλισμένοι κατά τη διάκριση του Ν. 2084/1992, τα οποία υπάγονται ή θα υπάγονταν, σύμφωνα με τις γενικές ή ειδικές ή καταστατικές διατάξεις, όπως ίσχυαν ως την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, στην ασφάλιση του Ο.Α.Ε.Ε., ανέρχεται μηνιαίως σε ποσοστό 20%.».

Το κόστος από το μέτρο αυτό, κατά την περίοδο 2016-2022, ξεπέρασε το 1 δις €!

18.Επιβολή ποινής («πένναλι») σε ποσοστό 30% (μειωμένη σύνταξη κατά 30%) σε πρόωρη σύνταξη στο 62^ο έτος (άρθρο 7 παρ.3)-Απώλειες 1 δις €

Επέβαλε και για την εθνική σύνταξη την εξοντωτική ισόβια ποινή («πένναλι») ύψους 30% για όσους/όσες αναγκάζονται ή αποφασίζουν να εξέλθουν με μειωμένη σύνταξη στο 62ο έτος ηλικίας. Η σύνταξη μειώνεται κατά 6% για κάθε

έτος πρόωρης φυγής και μέχρι πέντε έτη, με συνέπεια να φτάνει στα 242,20 € αντί 346 €!

Πιο συγκεκριμένα η παρ.3 του άρθρου 7 ορίζει ότι: «3.Το ποσό της εθνικής σύνταξης μειώνεται αναλογικά στις περιπτώσεις καταβολής μειωμένης σύνταξης εξ ιδίου δικαιώματος, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις. Η κατά τα ανωτέρω μείωση της εθνικής σύνταξης, προκειμένου για τους ασφαλισμένους που λαμβάνουν μειωμένη σύνταξη εξ ιδίου δικαιώματος, ανέρχεται σε 1/200 για κάθε μήνα που υπολείπεται για τη συμπλήρωση του ορίου ηλικίας πλήρους συνταξιοδότησης.».

Το κόστος από την επιβολή αυτής της διάταξης, έφτασε το 1 δις €, κατά την περίοδο 2016-2022!

19.Επιβολή ποινής («πέναλτυ») σε ποσοστό 60% στους απασχολούμενους συνταξιούχους (άρθρο 20 παρ.1)-Απώλειες 500 εκατ. €

Τιμώρησε μέχρις εξοντώσεως τους απασχολούμενους συνταξιούχους με την πρωτοφανή σε ύψος περικοπή (παρακράτηση) του 60% της σύνταξης. Με τον ν. 4670/2020 η περικοπή έπεσε στο ύψος του 30%.

Συγκεκριμένα η παρ. 1 του άρθρου 20 ορίζει ότι: «1.Στους εξ ιδίου δικαιώματος συνταξιούχους του Δημοσίου, καθώς και όλων των φορέων, ταμείων, κλάδων ή λογαριασμών που εντάσσονται στον Ε.Φ.Κ.Α., οι οποίοι αναλαμβάνουν εργασία ή αποκτούν ιδιότητα ή δραστηριότητα υποχρεωτικώς υπακτέα στην ασφάλιση του Ε.Φ.Κ.Α., οι ακαθάριστες συντάξεις κύριες και επικουρικές καταβάλλονται μειωμένες σε ποσοστό 60% για όσο χρόνο απασχολούνται ή διατηρούν την ιδιότητα ή την δραστηριότητα. Για το διάστημα αυτό καταβάλλονται οι ασφαλιστικές εισφορές για τον απασχολούμενο συνταξιούχο, κατά τα ειδικότερα προβλεπόμενα στις οικείες διατάξεις του παρόντος νόμου.».

Το κόστος αυτής της περικοπής, καθ'όλη την περίοδο 2016-2022, άγγιξε τα 500 εκατ. €!

20.Μείωση εφάπαξ παροχής (άρθρο 35 παρ.4β)-Απώλειες 500 εκατ. €

Νομιμοποίησε όλες τις περικοπές του εφάπαξ του α' και β' Μνημονίου και το περιέκοψε περαιτέρω καταργώντας στις 31-12-2013 την ανταποδοτικότητά του.

Από την 1-1-2014 και μετά, νομοθέτησε να καταβάλλονται στον δικαιούχο της παροχής εφάπαξ ΜΟΝΟ άτοκες οι εισφορές.

Από το μέτρο αυτό οι δικαιούχοι απώλεσαν 500 εκατ. € συνολικά, κατά την περίοδο 2016-2022!

21. Κατάργηση κατωτάτων ορίων στις επικουρικές συντάξεις (άρθρο 96 παρ.5)-Απώλειες 500 εκατ. €

Νομιμοποίησε τις περικοπές στις επικουρικές συντάξεις των δύο Μνημονίων και κατήργησε τα κατώτατα όριά τους. Ειδικότερα η σχετική διάταξη αναφέρει ότι: *«5. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, το ΕΤΕΑ χορηγεί αποκλειστικά την επικουρική σύνταξη, όπως ρυθμίζεται με τις διατάξεις του άρθρου αυτού και καταργείται κάθε άλλη γενική ή ειδική διάταξη. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος οι διατάξεις που προβλέπουν κατώτατα όρια επικουρικών συντάξεων καταργούνται και η χορήγηση της επικουρικής σύνταξης γίνεται αποκλειστικά με τους όρους του παρόντος.»*.

Κατά την περίοδο 2016-2022, οι απώλειες από αυτό το μέτρο ανήλθαν σε 500 εκατ. €!

22. Τεκμαρτό εισόδημα στους ανασφάλιστους υπερήλικες (άρθρο 93)-Απώλειες 500 εκατ. €

Θέσπισε τη χορήγηση του επιδόματος των ανασφάλιστων υπερηλίκων με βάση το τεκμαρτό και ΟΧΙ το πραγματικό εισόδημα, με συνέπεια οι μισοί και πλέον δικαιούχοι να χάσουν το επίδομα.

Από τη ρύθμιση αυτή, οι ανασφάλιστοι υπερήλικες έχασαν, κατά την περίοδο 2016-2022, 500 εκατ. €!

23. Αυστηροποίηση συντάξεων χηρείας-διαζευγμένων (άρθρα 12 και 16)-Απώλειες 200 εκατ. €

Αυστηροποίησε το θεσμικό πλαίσιο για τις συντάξεις χηρείας και διαζευγμένων συνταξιούχων-αντισυμβαλλομένων συμφώνου συμβίωσης, με ρυθμίσεις που προσκρούουν στις συνταγματικές διατάξεις περί προστασίας της οικογένειας.

Μείωσε τις συντάξεις χηρείας κατά 20% (από 70% σε 50%) για όλους και θέσπισε δύο «κόφτες»: ηλικιακό «κόφτη» (άρθρο 12 παρ.1α) και «κόφτη» εθνικής σύνταξης στην περίπτωση σώρευσης συντάξεων (άρθρο 7 παρ.5).

Η συνολική απώλεια για τους συνταξιούχους αυτούς, κατά την περίοδο 2016-2019 (μετά την τροποποίηση με το άρθρο 19 ν. 4611/2019), έφτασε στα 200 εκατ. €!!

24.Μειωμένη εθνική σύνταξη στους ομογενείς (άρθρο 7 παρ.2)- Απώλειες 500 εκατ. €

Θέσπισε μειωμένη εθνική σύνταξη στους ομογενείς που δεν έχουν 40 χρόνια νόμιμης και μόνιμης διαμονής στην Ελλάδα. Ειδικότερα η παρ.2 του άρθρου 7 αναφέρει: *«2.Ειδικά, στις περιπτώσεις συνταξιοδότησης εξ ιδίου δικαιώματος, η Εθνική Σύνταξη καταβάλλεται στους δικαιούχους εφόσον διαμένουν μόνιμα και νόμιμα στην Ελλάδα για τουλάχιστον δεκαπέντε (15) έτη, μεταξύ του 15ου έτους ηλικίας και του έτους κατά το οποίο συμπληρώνουν το προβλεπόμενο όριο ηλικίας καταβολής της σύνταξης. Το ποσό της μειώνεται για τους συνταξιούχους λόγω γήρατος κατά 1/40 για κάθε χρόνο που υπολείπεται των 40 ετών διαμονής στην Ελλάδα μεταξύ του 15^{ου} έτους της ηλικίας και του έτους κατά το οποίο συμπληρώνουν το προβλεπόμενο όριο ηλικίας καταβολής της σύνταξης..»*.

Από το μέτρο αυτό οι ομογενείς έχασαν, κατά την περίοδο 2016-2022, 500 εκατ. €!

Με το άρθρο 73 του ν. 4915/2022 (ΦΕΚ Α' 63) η πλήρης εθνική σύνταξη στους ομογενείς καταβάλλεται με 30 χρόνια (αντί 40) μόνιμης και νόμιμης διαμονής στην Ελλάδα.

25.Νομιμοποίηση των μεγάλων περικοπών στην παροχή του ΜΤΠΥ και απαγόρευση της κρατικής χρηματοδότησης των παροχών (άρθρο 47 παρ.1)-Απώλειες 500 εκατ. €

Ειδικότερα στο άρθρο 47 ορίζεται ότι: *«1.(...) Αποκλείεται οποιαδήποτε μεταφορά πόρων από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, με εξαίρεση τους πόρους έκτακτης χρηματοδότησης των μερισμάτων των εν δυνάμει μερισματούχων, των οποίων οι αιτήσεις εκκρεμούν κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου.»*.

Το κόστος από αυτή τη ρύθμιση έφτασε, κατά την περίοδο 2016-2022, στα 500 εκατ. €!

26.Νομιμοποίηση (άρθρο 14) της επιβολής εισφοράς 1% υπέρ του ΤΠΔΥ του ν. 3986/2011 (άρθρο 38)-Απώλειες 500 εκατ. €

27.Αυστηροποίηση του θεσμικού πλαισίου της διαδοχικής ασφάλισης (άρθρο 19)-Απώλειες 500 εκατ. €

Νομιμοποίησε τις αυστηρές διατάξεις των δύο προηγούμενων Μνημονίων για τη χορήγηση της διαδοχικής σύνταξης, εισάγοντες περαιτέρω περιορισμούς και περικοπές με βάση τον νέο υπολογισμό και τα χαμηλότερα ποσοστά αναπλήρωσης.

Οι απώλειες έφτασαν τα 500 εκατ. €!

28.Πλαφόν στο ύψος των συντάξεων (άρθρο 13 παρ.1-2)-Απώλειες 500 εκατ. €

Μείωσε το ανώτατο όριο καταβολής σύνταξης ή αθροιστικά των συντάξεων, επιβάλλοντας πλαφόν. Πιο συγκεκριμένα η σχετική διάταξη αναφέρει:

«1.Μέχρι 31.12.2018 αναστέλλεται η καταβολή κάθε ατομικής μηνιαίας σύνταξης των προσώπων που είχαν ήδη καταστεί συνταξιούχοι μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος, κατά το μέρος που υπερβαίνει τις δύο χιλιάδες (2.000) ευρώ. Για την εφαρμογή του ανώτατου αυτού ορίου, λαμβάνονται υπόψη το καταβαλλόμενο ποσό συνυπολογιζόμενης της εισφοράς υγειονομικής περίθαλψης υπέρ ΕΟΠΥΥ και της Εισφοράς Αλληλεγγύης Συνταξιούχων του άρθρου 38 του Ν. 3863/2010 (Α' 115), όπως ισχύει, και των παραγράφων 11 και 12 του άρθρου 44 του Ν. 3986/2011 (Α' 152), όπως ισχύει.

2.Κατά την ίδια περίοδο, το άθροισμα του καθαρού ποσού των συντάξεων των παραπάνω προσώπων, που δικαιούται κάθε συνταξιούχος από οποιαδήποτε αιτία από το Δημόσιο, Ν.Π.Δ.Δ. ή οποιονδήποτε ασφαλιστικό φορέα κύριας ή επικουρικής ασφάλισης δεν μπορεί να υπερβαίνει τις τρεις χιλιάδες (3.000) ευρώ. Στον υπολογισμό του ανώτατου ορίου καταβολής σύνταξης που αφορά στα άτομα με αναπηρία ή χρόνια πάθηση και των οικογενειών που έχουν μέλη τους άτομα με

αναπηρία δεν λαμβάνονται υπόψη τα πάσης φύσεως προνοιακά επιδόματα και επιδόματα αναπηρίας.».

Από αυτή τη διάταξη, οι δικαιούχοι συνταξιούχοι απώλεσαν, κατά την περίοδο 2016-2022, 500 εκατ. €!

29. Κατάργηση οικογενειακών επιδομάτων συνταξιούχων (άρθρα 10 και 14)-Απώλειες 200 εκατ. €

Νομιμοποίησε την κατάργηση των οικογενειακών επιδομάτων (γάμου-τέκνων) σε όλους τους συνταξιούχους από 1-1-2019.

Το κόστος αυτού του μέτρου, κατά την επταετία 2019-2022, είναι 200 εκατ. €!

III. ΤΡΕΙΣ ΘΕΣΜΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΘΑ ΠΡΟΚΑΛΕΣΟΥΝ ΜΕΓΑΛΗ ΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ ΤΑ ΕΠΟΜΕΝΑ ΧΡΟΝΙΑ

Εκτός από τις παραπάνω 29 διατάξεις με άμεσες περικοπές των συντάξεων, ο νόμος Κατρούγκαλου 4387/2016 εισήγαγε και τρεις θεσμικές παρεμβάσεις που τα επόμενα χρόνια θα προκαλέσουν μείωση των συντάξεων, κυρίως για τους μελλοντικούς συνταξιούχους. Ειδικότερα:

1. Νομοθέτησε τη σύνταξη με βάση τον μισθό ΟΛΟΚΛΗΡΟΥ του εργασιακού βίου (άρθρο 8 παρ.2α)

Ο ν. 4387/2016 θέσπισε την ακραία νεοφιλελεύθερη αρχή για τον υπολογισμό της σύνταξης (ανταποδοτικό τμήμα) με βάση τον μισθό ΟΛΟΚΛΗΡΟΥ του εργασιακού βίου, γεγονός που θα οδηγήσει, κυρίως μετά το 2028, σε συντάξεις ύψους 400-500 ευρώ (βλ. Εφημερίδα των Συνταξιούχων «60+», φύλλο 22 στις 11-12/6/2022).

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 8 παρ.2α του ν. 4387/2016 «2.α. Ως συντάξιμες αποδοχές για τον υπολογισμό του ανταποδοτικού μέρους σύνταξης κύριας ασφάλισης εξ ιδίου δικαιώματος, ανικανότητας ή κατά μεταβίβαση λαμβάνεται υπόψη ο μέσος όρος μηνιαίων αποδοχών του ασφαλισμένου καθ' όλη τη διάρκεια του ασφαλιστικού του βίου. Ο μέσος αυτός όρος υπολογίζεται ως το

πηλίκo της διαίρεσης του συνόλου των μηνιαίων αποδοχών δια του συνολικού χρόνου ασφάλισής του.».

Η πρωτοφανής αυτή διάταξη θα λειτουργεί στο μέλλον ως ο κύριος μηχανισμός μείωσης των συντάξιμων αποδοχών για όλα τα επόμενα χρόνια σε συνδυασμό με τη γενίκευση των ευέλικτων μορφών απασχόλησης και των χαμηλών μισθών. Το ισχύον μέχρι τον νόμο Κατρούγκαλο σύστημα υπολογισμού της σύνταξης με βάση τον τελευταίο μισθό ή τον μισθό τού τελευταίου έτους ή έστω τον μισθό της τελευταίας πενταετίας, οδηγούσε ασφαλώς σε καλύτερο συνταξιοδοτικό αποτέλεσμα.

Το κόστος αυτής της ρύθμισης είναι μικρό μέχρι σήμερα αλλά θα είναι μεγαλύτερο μετά το 2028 όταν, μετά τη συμπλήρωση 25 ετών (από το 2022), θα εκδίδονται οι πρώτες συντάξεις εξ ολοκλήρου με το νέο σύστημα.

2.Διατήρησε και θωράκισε τον «κόφτη» των συνταξιοδοτικών δαπανών μέχρι το 2060 (άρθρο 14 παρ.4γ)

Νομιμοποίησε τον «κόφτη» των συνταξιοδοτικών δαπανών των δύο προηγούμενων Μνημονίων και τον επαναθέσπισε, απαγορεύοντας οι δαπάνες για τις συντάξεις μέχρι το 2060 και με έτος αναφοράς το 2009 να υπερβαίνουν το 2,5% του ΑΕΠ. Ειδικότερα η διάταξη του άρθρου 14 παρ.4γ αναφέρει: *«Το ύψος των ανωτέρω δαπανών για την εθνική, την ανταποδοτική και την επικουρική σύνταξη, προβαλλόμενο έως το έτος 2060, δεν πρέπει να υπερβαίνει το περιθώριο αύξησης των 2,5 ποσοστιαίων μονάδων του ΑΕΠ, με έτος αναφοράς το 2009.».*

Η δια-μνημονιακή αυτή διάταξη, που επαναθέσπισε ο ν. 4387/2016, σε συνδυασμό με την πληθυσμιακή συρρίκνωση της χώρας και την όξυνση του δημογραφικού, θα οδηγεί στη διαρκή μείωση των συντάξεων!

3.Νομοθέτησε την πλήρη απομάκρυνση τού κράτους από τη χρηματοδότηση της Επικουρικής Ασφάλισης (άρθρο 96 παρ.1 εδ.α-γ)

Με το άρθρο 96 ο νόμος Κατρούγκαλου νομιμοποίησε την οριστική απομάκρυνση του κράτους από τις επικουρικές συντάξεις. Θέσπισε μηχανισμό ...διάσωσης της Επικουρικής Ασφάλισης «από τα μέσα» («σύστημα bail-in»), δηλαδή με χρήματα των ίδιων των ασφαλισμένων και των συνταξιούχων, καθώς και από την εκμετάλλευση της περιουσίας των Ταμείων.

Η οριστική απομάκρυνση του κράτους από το συμπληρωματικό πυλώνα της δημόσιας υποχρεωτικής ασφάλισης (Επικουρική Ασφάλιση) αποτυπώνεται στην ακραία νεοφιλελεύθερη διατύπωση του άρθρου 96 (παρ.1), σύμφωνα με το οποίο:

«1.Το ποσό της καταβαλλόμενης σύνταξης διαμορφώνεται με βάση: α) τα δημογραφικά δεδομένα, τα οποία στηρίζονται σε εγκεκριμένους πίνακες θνησιμότητας και β) το πλασματικό ποσοστό επιστροφής που θα εφαρμόζεται στις συνολικά καταβληθείσες εισφορές και το οποίο θα προκύπτει από την ποσοστιαία μεταβολή των συντάξιμων αποδοχών των ασφαλισμένων.

2.Σε περίπτωση ελλειμμάτων λειτουργεί αυτόματος μηχανισμός εξισορρόπησης, ο οποίος αποκλείει απολύτως κάθε αναπροσαρμογή των συντάξεων. Κατά τη χρονική περίοδο αυξημένων εισφορών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 97, οι συντάξεις δεν αναπροσαρμόζονται στην περίπτωση που, εάν αφαιρεθούν τα έξοδα από τα έσοδα του Ταμείου, το αποτέλεσμα είναι είτε αρνητικό είτε μικρότερο από το 0,5% των εισφορών, λαμβάνοντας υπόψη τα απολογιστικά στοιχεία της προηγούμενης χρήσης.

3.Μετά την προαναφερόμενη περίοδο οι συντάξεις δεν θα αναπροσαρμόζονται σε περίπτωση που αν αφαιρεθούν τα έξοδα από τα έσοδα, το αποτέλεσμα θα προκύπτει αρνητικό. Περαιτέρω της προαναφερόμενης διαδικασίας και μόνο στην περίπτωση δημιουργίας ελλειμμάτων, θα γίνεται χρήση περιουσιακών στοιχείων του Κλάδου της Επικουρικής ασφάλισης.».

Μετά το «κούρεμα» (PSI) των αποθεματικών τους, με τον ν. 4050/2012 (ΦΕΚ Α' 36), που μάλιστα κρίθηκε συνταγματικό με την υπ' αριθ. 1116/2014 της Ολομέλειας του ΣΤΕ, τα αποθεματικά των Ταμείων Επικουρικής Ασφάλισης είναι σε δεινή κατάσταση και γι' αυτό η μείωση των συντάξεων στο μέλλον θεωρείται βέβαιη.

Συμπερασματικά, ο ν. 4387/2016, όπως έχουμε υποστηρίξει (βλ. Εφημερίδα των Συνταξιούχων «60+», φύλλο 45, 19-20/11/2022) είναι νόμος-«όνειδος» για το ασφαλιστικό σύστημα της Ελλάδας και της Ευρώπης. Γι' αυτό πρέπει άμεσα να καταργηθεί, ή, έστω, να ακυρωθούν οι πιο επαχθείς για τους ασφαλισμένους και τους συνταξιούχους διατάξεις του.

Είναι ένα σύστημα διατάξεων που μεταβατικά θα παράγει μαζικά, όπως αναφέραμε παραπάνω, φτωχούς συνταξιούχους («*poor pensioners*») που ΚΑΙ θα λαμβάνουν σύνταξη αλλά ΚΑΙ θα αδυνατούν να διαβιώσουν στοιχειωδώς!

Πρόκειται για ένα σύστημα ακραία αντικοινωνικών ρυθμίσεων που μακροπρόθεσμα (αν συνεχίσουν να ισχύουν οι θεσμικές του διατάξεις) θα θέτουν σε διαρκή αμφισβήτηση τον ίδιο τον θεσμό της σύνταξης, ως μοναδικό εισόδημα εκατομμυρίων συμπατριωτών, σημερινών και μελλοντικών.

Ο νόμος Κατρούγκαλου 4387/2016 επιβάλλεται, το συντομότερο δυνατόν, να καταργηθεί!

Αλέξης Π. Μητρόπουλος
Καθηγητής ΕΚΠΑ-Πρόεδρος ΕΝΥΠΕΚΚ